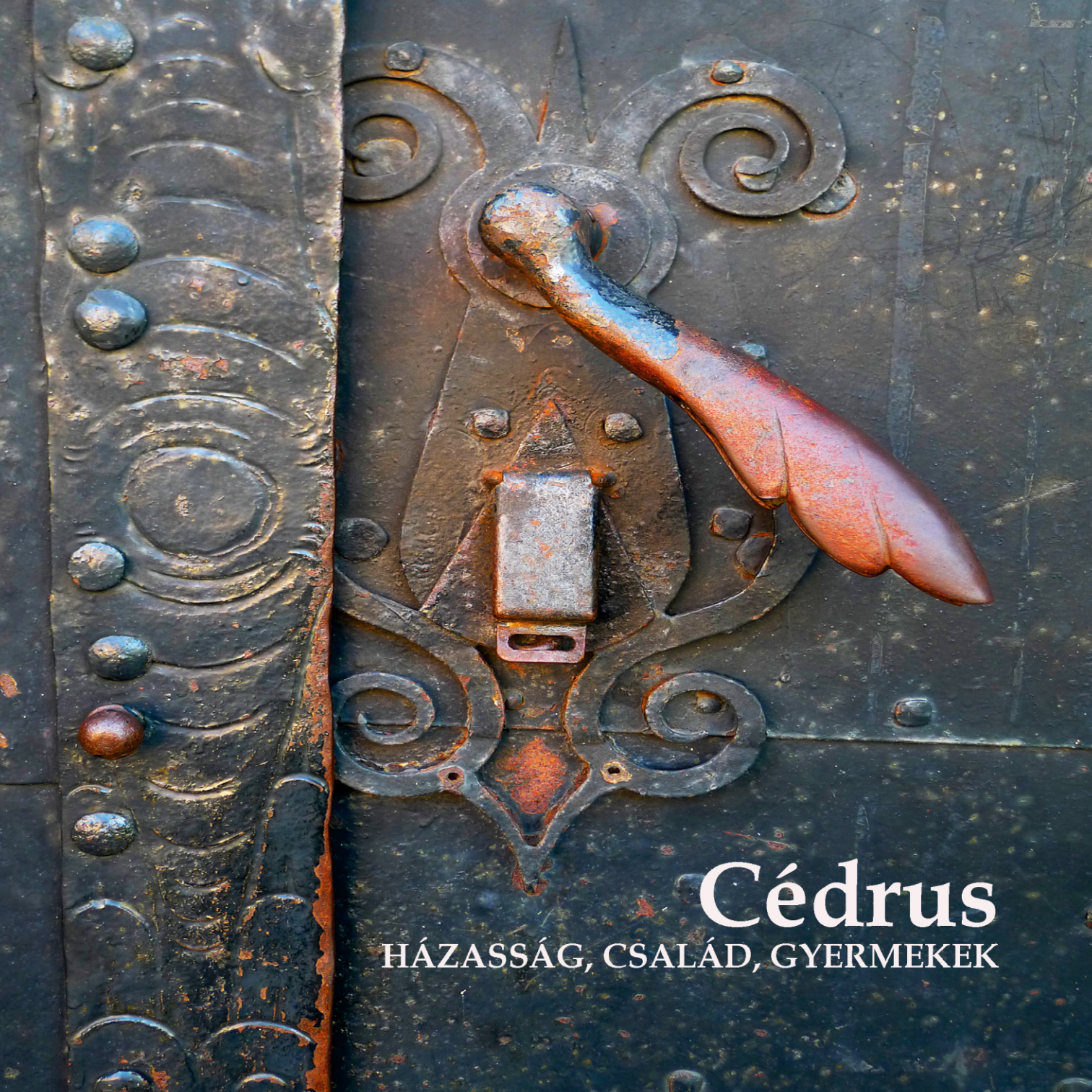

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Családról, házasságról, gyermeknevelésről, a pályázat keretében elhangzott előadások, interjúk és beszélgetések gyűjteménye VIII.

2015.

ISSN 2064-4213
Kiadja:
Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Iroda/Cédrus Református Egyesített Szociális Intézmény
www.cedrusbaja.hu
2015/I.
Felelős szerkesztő: Bánné Kiss Erzsébet
Szerkesztőbizottság:
Bánné Kiss Erzsébet, Hernádiné Stefánkó Melinda Zsuzsanna, Pallós Boglárka
Fotó illusztrációk: Kántor József, Kántor Noémi, Patricia Arrowsmith, Ruszu Mária
Borító terv és grafikai szerkesztés: Kántor József
Nyomdai munkálatok: Apollo Média Digitális Nyomda Kft. Baja

apollo média
Digitális Gyorsnyomda
www.apollomedia.hu

Beköszöntő

Kedves Olvasó!

Az igazán lényeges dolgok értékét az fémjelzi igazából, hogy nemcsak az elméletben igazak, hanem a valóságban is látható jegyei vannak tartalmuknak. Én magam ilyennek gondolom a házasság, család és gyermek fogalmának, lényegének hármasát.
Egy gyönyörű és tartalmas két esztendő lezárásában vagyunk a „FILADELFIA Családgondozó Szolgálat, avagy értékmentés a családokért" - című pályázatunkban. S visszautalva első gondolatomra, úgy érzem, nemcsak elméletben próbáltuk összerakni és elképzelni pályázatunk tartalmi részét és folyamatát, hanem bízom benne, hogy a gyakorlatban is megnyilvánult ezen dolgok értéke és fontossága.
Nem szeretnék a téma miatt érzelmileg „rájátszani", de lélekben érzékeny ember lévén mindig megragadnak a hétköznapi történetek.
Néhány hete már majdnem felnőtt gyermekünk arról értesített bennünket, hogy a hétvégén nem tud hazautazni hozzánk a fővárosból. S majd kíváncsiságomra - kutatva az okát, hogy miért is nem - lelkesen mesélt, hogy felkérése érkezett egy barátjától, hogy lánykérésében segédkezzen. Talán nem sértem meg a fiatalok intimitását, ha elárulok a lánykérés körülményéről egy keveset. A feladat tehát az volt a fiúbarátok számára, hogy miközben a „vőlegény" egy budapesti hídon állva megkéri leendőbelijének kezét, addig a barátok egy villamosból egy feliratozott lepedőt lógatnak ki, melyen ez áll: „Hozzám jössz feleségül?"
Mondanom sem kell, borzasztóan izgatott, hogy vajon hogy sikerül majd az esemény és alig vártam, hogy erről informálódhassam. Gyermekem elmondása szerint minden nagyszerűen sikerült, teljes volt a boldogság!
S igazából újra megfogalmazódott bennem: a lányok igazán nagy boldogsága, ha megkérik a kezüket, és nem igaz, hogy nem jó jegyességben járni és hamis állítás az, hogy a házasság csak egy szükséges papírforma.
Tehát a dolgok összeérnek, sőt egymásban gyökereznek és nemcsak az elméletben, és papíron igazak, hanem a valóságosan is.
Valakihez tartozni életelem, házasságban élni jó és mindezekben csak ráadás a gyermek. A pályázati programunk során jó volt átélni, és továbbadni ezen dolgok fontosságát és nemcsak papírforma szerint, de valóságosan is átélhettük a csodát, hogy ezt még sokan így gondolják.
Köszönöm munkatársaimnak a kitartást, a téma iránti elkötelezettséget, lelkesedést!
Marikának, Boginak, Melindának és Jóskának!
S természetesen minden kedves résztvevőnek az építő jelenlétet, akivel találkozhattunk, együttműködhettünk a pályázat során!

Bánné Kiss Erzsébet

Baja, 2015. március, 30.

AZ ÉLET ILLATA

János írása szerinti szent evangélium 12. fejezet 1-8 vers

„Jézus tehát hat nappal a páska ünnepe előtt elment Bethániába, ahol Lázár élt, akit feltámasztott a halottak közül. Vacsorát készítettek ott neki és Márta szolgált fel, Lázár pedig egyike volt azoknak, akik Jézussal együtt ültek az asztalnál. Mária ekkor elővett egy font, drága valódi nárdus olajat, megkente Jézus lábát és hajával törölte meg, a ház pedig megtelt az olaj illatával. Tanítványai közül az egyik, Júdás Iskáriotes, aki el akarta őt árulni, így szólt: miért nem adták el inkább ezt a kenetet háromszáz dénárért, és miért nem juttatták az árát a szegényeknek? De nem azért mondta ezt, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem azért mert tolvaj volt és a nála lévő erszényből elszedegette, amit beletettek. Jézus erre így szólt: hagyd őt, hiszen a temetésem napjára szánta, mert a szegények mindig veletek lesznek, de én nem leszek mindig veletek."

Az evangélium elején egy tanítvány megkérdezi, hogy támadhat-e valami jó Galileából? Én pedig ezzel a kérdéssel indítok, egy kicsit parafrazálva erre a kérdésre: támadhat-e valami jó az Egyesült Államokból, Amerikából? Valószínűleg itt megoszlanának közöttünk a vélemények. Én csak arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy mindenhonnan jöhet jó is, meg rossz is, a dolgokat szűrővel kell nézni és értékelni. De hogy egy példát mondjak, bár ez nagyon szubjektív: nagyon szeretem a paradicsomot. Sokszor eszembe jut, ha semmi mást nem hoztak volna el Kolombuszék az Újvilágból csak a paradicsomot, már akkor is jól járnánk.

Több minden jön Amerikából, olyan dolgok is, amelyek beépülnek a kultúránkba. Például az ünnepek. Talán már említettem korábban, az Anyák napja, május első vasárnapja, Amerikából jött be és jó dolog, hogy nálunk is meghonosodott. Nagyszerű, hogyha a mai magyar társadalomban megbecsüljük az édesanyákat, nemcsak egy nap, de legalább egy napon hangsúlyosan. S az utóbbi időben megint csak jött egy ünnep, a Valentin nap, aminek a magyar megfelelője Bálint nap. Mi szerintem jól tettük, hogy egy kicsit „megkereszteltük" és elfogadtuk. Talán a jelenlevők között is vannak, akik tudják, hogy ez a hét, amelyik a mai nappal befejeződik Magyarországon, a házasság hete. Ezt a keresztyén közösségek is felismerték és immáron hangsúlyozzák. Jó dolog, ha egy héten keresztül, valamint legalább egy Istentiszteleten erről a dologról beszélünk. Házasság és család, a kettő nem választható el

egymástól. A szerelem, ami a Valentin naphoz köthető, talán egyfajta hangulat, amely tünékeny. A prédikátor azt mondja: „az ifjúság és a hajnal - ami gyakorlatilag a szerelmet jelenti - egy múlékony életérzés”. De bibliai látásunk szerint a házasság és a család intézménye nem lehet az. Jöhet bárminemű korszellem és bizonyos fórumokon nevezhetik a házasságot így is, meg úgy is, mi igyekszünk leginkább egyféleképpen gondolkodni róla, mégpedig úgy, ahogy a szentírásból azt látjuk.

Család, családias közösség, ezen a mai délelőttön ilyesmiről szeretnék beszélni, értelemszerűen a felolvasott történet alapján. A János írása szerinti evangélium 11. fejezete és részben a 12. fejezet is, egy ilyen családi közösségbe vezet el bennünket. Ebben a családban történnek olyan események, amelyek figyelemre méltóak, fontosak. Ennek a családnak van olyan karaktere, ami beszédes, példaértékű, ezért erről szeretnék beszélni. Teszem ezt azért szeretett testvéreim, mert én nagyon azok közé tartozom, akik úgy gondolják, hogy ebben a világban a kortárs keresztyén közösségeknek, így a mi gyülekezetünknek is, az egyik nagyon fontos jellege lehet jó esetben, ha családias a közösség. Ha itt olyan légkör vár és fogad bennünket, ami sok szempontból emlékeztet a családra. Megértés, elfogadás, megbocsátás. Jószándék és lehetne sok mindent mondani, amiről alapvetően úgy gondoljuk, hogy a családunktól kapunk. A sok szempontból nagyon izolálódó mai világban, ahol az emberek nagyon sokszor visszahúzódnak a saját magányukba, de a szívük mélyén hordozzák azt, hogy szeretnének egy ilyen közösségnek a tagjai lenni. Fontos, hogy legyenek ilyen közösségek, s egy keresztyén közösségnek, egy gyülekezetnek ilyennek kell lennie. Ezért számunkra e történetnek szereplői, a családtagok modell értékűek, példát jelentenek.

Keresztyén közösségről azt mondják a teológusok, az evangélium alapján ott lehet beszélni igazából, ahol megjelenik két nagyon fontos motívum. Egyrészt a kereszt. Jézus Krisztus keresztje, mert ami ott történt Vele, az köt bennünket össze. Ez a mi hitünk alapja, hogy az Úr Jézus Krisztus meghalt a mi bűneinkért. Történetünkben is ezt látjuk. Az előzmény az, hogy Jézus feltámasztja Lázárt és ezt követően a Nagytanács nemcsak elhatározza, de írásba adja, hogy a Názáreti Jézusnak meg kell halnia. Jézus, amikor az ünnepre indul, a páska ünnepre, ami a földi életének az utolsó ünnepe lesz, akkor érkezik meg Bethániába. Már megírták róla a halálos ítéletet, a kereszt árnyéka rávetődik, de ez a történet valójában mégis az életről szól.

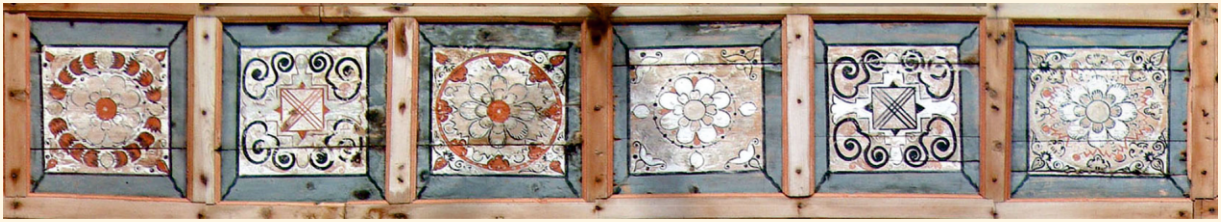

Mert ott, ahol Jézus Krisztus jelen van, ott maga az élet jelenik meg. Továbbá a világosság. És ennek a történetnek a szereplői, a családtagok, akikről mindjárt beszélni fogok, Jézus Krisztusra tekintenek, és mi is csak rá tekinthetünk. Mert miközben mi is járjuk a halál árnyékának völgyét, belőle van tápláltatásunk és belőle van életünk.

Nézzük a három testvért, és azután majd lesz egy kontraszt személy is. Róla is szeretnék beszélni, de először a három testvért lássuk. A szentíró először Mártát említi. Ő ugyanúgy jelenik meg előttünk, mint ahogy más evangéliumi történetben is, ő az, – ezt a kifejezést használja a szentíró – aki szolgál. Aki ezt a vendégséget, ami valójában egy hálaadó esemény, lebonyolítja. Midőn testvérüket a halálból visszakapják az élők közé, ő az, aki az ünnepséget megszervezi, ma így mondhatnánk: menedzseli. A háziasszonyokra szeretnék utalni, valószínűleg elsősorban ők azok, akik tudják, hogy egy ilyen nagyszabású vendéglátás milyen sok energiát, és mennyi áldozatot jelent. Márta ezt vállalja, ott tüsténkedik, végzi ezt a munkát, a szolgálatot. A görög kifejezés, ami itt szerepel, nekünk is ismerős, mert meghonosodott az egyházi szóhasználatban. Diakónia, ez a szeretetszolgálat. Néhány héttel ezelőtt elhangzott, hogy a reformátor, Kálvin azt mondja: az egyház négy ismerve között az egyik nagyon fontos, Krisztus közössége ott van, ahol gyakorolják a szeretetszolgálatot. Ami adott esetben azt jelenti, amit Mártánál látunk. Bár nem kap felszólítást, nem kap felkérést, de teszi a dolgát. Nem ő van a frontvonalban, hanem inkább a háttérben, de a kulisszák mögött elvégzi a nagyon fontos szolgálatot, ami nélkül nem lenne ünnep, ami nélkül torzó lenne az ünnepi esemény.

Fordítsuk magunk felé a szót szeretett testvéreim. Egy gyülekezetben, keresztyén közösségben, ha nincsenek ilyen szolgálatra kész, hitüket, elkötelezettségüket konkrét tettek formájában megmutató emberek, akkor nagyon nagy a baj. Közöttünk is, hála az Örökkévalónak, hogy vannak, akik sokszor a háttérben, de teszik a dolgukat, ami előreviszi a közösség ügyét az Isten dicsőségére. Fontos és nélkülözhetetlen dolog, hogy legyenek ilyen hajtóerők, ilyen motorok, áldozatra kész emberek.

A másik nővér Mária. Ő nem tüsténkedik, nem forgolódik az asztalok körül, ő nem süt-főz, ő egy valamit tesz. Ezt az egyet azonban nagyon szeretném aláhúzni. Nem én, hanem az Úr Jézus Krisztus teszi ezt, aki néhány fejezettel korábban azt mondja: „igazából egy dolog szükséges a hívő embernek, hogy higgyen abban, akit az Isten elküldött ebbe a világba”, higgyen az Isten

fiában. És Máriának a mozdulatában, bizonyos szempontból a tettében ezt látjuk. Ezt a feltétlen hitet, a feltétlen odaadást. Az ő Isten imádatának és hódolatának egyetlen tekintélye van: az Úr Jézus Krisztus. Őérte mindent, még ami elképzelhetetlen sokak számára, azt is odaadja. Egy mozdulat, valószínűleg egy alabástrom tégelyben lévő drága kenetet – talán így fordítanám le, – valami borzasztóan drága, rendkívüli, különleges parfümöt, amit gyakorlatilag rááldoz, rápazarol Jézusra. Megmossa vele a lábát és a hajával törli meg. Egy mozdulat, egy dolog, de mindent kifejez. Lehet, – ennyit lássunk bele a történetbe – hogy Mária valójában mindent odaadott, mindenét odaáldozta az Úr Jézus Krisztusra.

Megint csak azt tudom mondani, ha egy keresztyén közösségben nincsenek ilyen mindent odaadó lelkek, ahol egy keresztyén közösségben nem fejeződik ki, hogy hitünk középpontjában egyedül és kizárólagosan Jézus Krisztus áll, ő az imádandó, akkor nagyon nagy baj van a közösséggel. Mit fejez ki ez a mozdulat? Elsősorban is a hálaadást az Úr Jézusnak azért, amit tett. Visszaadta, aki a szívüknek kedves volt, a testvérüket, Lázárt. Az imádatnak, hálaadásnak a kifejezése ez a tett. Mindazokért a jókért, amikkel megajándékoz bennünket a mi Urunk. Másodsorban ez egy hitvallás tétel, egy elkötelezés. Igen, „én Uram és én Istenem, mind életemben, mind halálomban csak ő, az Úr Jézus Krisztus az én életemnek ura és gazdája, és én Őhozzá tartozom”. Mindezt egy mozdulatban az Úr Jézus Krisztusért. Ez a megtartó, hordozó erő - a hit. 300 dénárt ért ez a drága kenet. Egy dénár egy napi bért jelentett, 300 dénár egy éves kereset. Hogy lefordítsam, konkréttá tegyem a dolgot: egy évi kereset, egy mozdulattal az Úr Jézus Krisztusért. Minden az Ő lábai elé kerül. Ez az odaszánás a hit.

A harmadik testvér Lázár. Érdekes, hogy igazából Lázár nem tesz semmit és nem is szólal meg, csak ott ül - ahogy mondja az evangélista - Jézussal az asztalnál. Ez az „ott ül”, hogy Lázár ott van a társaságban, ott van a közösségben, nem kell megszólalnia, nem kell semmit tennie, azért mégis valamit jelent, és nem is akármit. Lázár egy jel arról, hogy ott ahol az Isten erői kiáradnak, ahol az élet legyőzi a halált, ahol a sötétségből világosság lesz, ahol az Isten távolságból Isten közelség lesz: az egy rendkívüli dolog, az maga a csoda. Lázárnak nem kell megszólalnia. De ahogy hallottuk sokan azért mentek oda, hogy csak lássák, mert hihetetlen, ami ezzel az emberrel történt.

Tetszenek tudni, én valahogy úgy gondolok a gyülekezetünkre, hogy legyen hála és dicsőség

az Úristennek azért, mert közöttünk is vannak ilyenek. Akiknek lehet, hogy nem nagyon kell megszólalniuk, csak az, hogy itt vannak, arról beszél, hogy az Örökkévalónál minden lehetséges. Ahogy Keresztelő János mondja, „ő még a kövekből is tud magának fiakat támasztani". Ő a legnagyobb Isten tagadásból, Isten távolságból el tud magának hívni embereket. Hogy a halálból élet, új élet támadjon. Egy keresztyén közösségnek ugyancsak nagyon fontos jellemzője az, hogy legyenek közte ilyen emberek. Akik ott vannak, akik visszatalálnak Őhozzá, akik belépnek és együtt ünnepelnek a többiekkel. Együtt ünneplik az Úr Jézus Krisztust.

Túl szentimentális lenne a kép, ha csak a három testvérről beszélnék, mint ennek a családias közösségnek a szereplőiről. Az evangélista valakit még említ, akiről azt mondtam, hogy egy kontraszt személy. Igen, ez pedig az egyik tanítvány, Júdás Iskáriotes. Úgy van szeretett testvéreim, és ezt el kell fogadni és jó, hogy vannak ilyen bibliai paradigmák, hogy ebbe a közösségbe a maga értetlenkedésével és anyagiaskodásával, lehet, hogy nem tisztességes viselkedésével, de ő is ott van. Jézus később sem fogja azt mondani: neked itt nincs helyed. Majd olvassuk néhány fejezettel később, hogy eljön az a perc, amikor magától feláll és kilép az ajtón. S az evangélista nagyon szépen csak annyit mond: „már éjszaka volt", Júdást elnyeli a sötétség.

Úgy van szeretett testvéreim és ezt nem mindenki tudja elfogadni, hogy egy keresztyén közösségben, egy gyülekezetben vannak ilyenek is, meg olyanok is. Lehet, hogy nem mindig látszik meg rajtunk karakterisztikusan, hogy bennünk is van júdási lelkület, bennünk is van árulás. Árulás Istennel szemben, elárulása az embertársnak. De itt vagyunk a közösségen belül és lám az ilyeneknek is van helye. Még akkor is, ha bonyodalmat támasztanak, ha álproblémákat gyártanak.

A zárás és a befejezés szeretett testvéreim, hogy van itt egy fél mondat, ami számomra nagyon sokat jelent. Amikor ez az imádat, ez a szolgálat, ez az odaadás, ez az életért való hálaadás megtörténik, akkor így mondja a szentíró: a kiöntött olaj, drága kenet nyomán „a ház megtelt jó illattal", az élet illatával. A Lázár feltámasztásáról szóló történetben elhangzik az, hogy tapintatosan odasúgják Jézusnak: „Uram már szaga van". Van a halálnak egy rossz lehelete. De itt az életnek a jó illata, ami túlárad. Betölti az egész teret. A kérdés, amit nem én szeretnék megválaszolni, vigyük el magunkkal: vajon mi, a mi közösségünk milyen illatot áraszt?

Nem szükségszerűen a dolognak a szószerintiségére gondolok. Hanem a lelkiségre. Ha valaki ide belép, akkor milyen lelkületet, milyen lelkiséget, milyen illatot talál közöttünk?
Az Úr Jézus áldjon meg bennünket, formálja, alakítsa az egyéni életünket, de ennek a közösségnek az életét is, hogy mi ebben a világban az ő jó illatai lehessünk az Isten dicsőségére és a másik ember javára. Ámen.

Bán Béla

Életutak I.

Tóth Jánossal a Református Házasság-és Családsegítő Szolgálat és a Gyökössy Endre Lelkigondozói és Szupervízori Intézet vezető lelkészével beszélgetek. Kérdezlek a hivatásodról, miként döntöttél úgy, hogy a lelkigondozás izgalmas vizeire evezel át?

Minden dolognak oka, előzménye van, konkrétan elkezdi érdekelni az embert valami, nem tudni, hogy majd mi lesz ebből később és hogyan keveredünk éppen arra a területre… Onnét indulnék el, hogy valamikor a nyolcvanas évek végén, amikor először hallottam, hogy menetálhigiénét lehet tanulni, akkor nagyon nem is tudtam, hogy miről van szó. Néhány kolléga, amikor elvégezte ezt a képzést, láttam, hogy ez mennyire inspirálta őket, milyen hatással volt az ő munkájukra, életükre, akkor én magam is úgy döntöttem, hogy szeretnék ezzel valamilyen szinten foglalkozni. Jelentkeztem az akkori Testnevelési Egyetem mentálhigiénés szakirányú képzésére, utána jött a lelkigondozás, a pszichodráma, majd a klinikai lelkigondozás, a szupervízió. Az élet pedig úgy hozta, hogy egyszer valaki megkérdezte tőlem, esetleg nem akarok-e családterápiával is foglalkozni. Erre azt válaszoltam, mivel lelkészeknek is tartok lelkigondozói képzéseket, csoportokat is vezetek, gyakorló lelkigondozó és szupervízor is vagyok, ezért tudom, látom, hogy milyen nagy szerepe van a családnak az emberi életben. Kérdezed, hogy hogyan találkoznak ezek a szakterületek? A lelkész, egyértelműen az emberrel foglalkozik, maga az ember olyan sok problémával, nehézséggel küzd az életben, hogy nekem, mint lelkésznek, lehetőségem van a személyes-, és kapcsolati segítésre.

Egyénekkel, párokkal, családokkal is foglalkozol. Van-e létjogosultsága a mai modern világban a keresztyén szemléletű lelkigondozásnak?

A lelkigondozás maga egyértelműen keresztény szemléletű, hiszen teológiai alapokon nyugszik, emberközpontú, embereket segítő olyan találkozás, amelyben mindig ott van a

felebarát, a másik. Aki lelkészt keres fel, mint lelkigondozót, annak egyértelmű, hogy olyan emberhez fordult, akinek van ember és Isten ismerete. Ma megvannak a lelki szakemberek, a pszichológusok, a pszichiáterek, a lelki problémák kezelésében ők vannak előtérben. Azonban sokan úgy gondolják és látják, hogy lelkészi segítségre van szükségük, mert a lelkész járatos lehet az emberi lelkek világában, adódhatnak olyan utak, ahol el tudja kísérni az illetőt addig, ameddig ő megoldást nem talál a saját életére. Nyilván megvannak a lelkigondozás határai, tisztában vagyunk azzal, hogy meddig tudunk mi segíteni, ugyanakkor azt is látjuk, hogy nagyon sokak igénylik azt, hogy spirituálisan is valaki melléjük álljon. Én elsősorban lelkigondozó vagyok, aki ismeri a lélektant és a családterápia eszközeit. A Református Házasság és Családsegítő Szolgálathoz túlnyomó részt egyének és házaspárok fordulnak, családok ritkábban. Ennek oka az, hogy nagyon nehéz egy-, két-, vagy háromgyermekes családot azonos időpontra, egy hosszú folyamatra összehozni, rávenni arra, hogy mindannyian vegyenek részt ebben a folyamatban. Már azt is nagy eredménynek tartjuk, ha valaki eljön egyedül és el tudja hozni ezt követően a párját, ez egy komoly előrelépés lehet egy házasság, kapcsolat rendezésében.

Munkatársaiddal mind lelkészként végeztek családgondozást. Egyedül vagy team-ben dolgoztok?

Hárman dolgozunk, így alkotunk egy teamet, a lelkigondozói beszélgetéseket egyedül, vagy párban végezzük. Házaspárok esetén én törekszem egy kolleganővel közösen dolgozni, ez könnyebbséget jelent a pár számára is.

Miben más a női, férfi gondolatvilág, és miként jelenik meg a lelkigondozói folyamatban?

Mindkét fél számára van egy olyan felület, ahol azt érezheti, hogy elfogadják, megértik, őrá is figyelnek. Tudomásul kell vennünk azt is, hogy minden férfinek, és nőnek van olyan része, amihez a másik nem képviselője nem, illetve egyáltalán nem tud hozzáférni, mert a jó Isten

Így teremtett meg bennünket. Tehát, amit egy férfi mond, azt sok esetben egy férfi lelkigondozó jobban megérti, mint egy nő és ugyanígy van ez fordítva is. Itt általában kapcsolatokról van szó, arról, hogyan vannak ők jelen a házastársi viszonyukban. Mindketten benne vannak, a nemiségükkel, a férfi, a női gondolataikkal, benne vannak mindazzal, amit otthonról hoztak, amit megtanultak vagy éppen nem tanultak meg. És ebben az előbb említett esetben mindezek úgy jöhetnek elő, hogy megkapják mindazt az együttérzést és reflexiót, ami mindkettőjüknek tükröt jelenthet.

Előre eltervezett egy-egy segítő kapcsolat folyamatának a hossza (kapcsolati szerződés) vagy ez dinamikusan változtatható? Van-e lehetőségetek egy-egy megakadásnál másokkal is megosztani egy-egy folyamatot?

Mindenesetre egy első találkozásnak meg kell történnie és akkor eldöntjük, hogy lesznek-e további alkalmak. Nagyjából ezek után be tudjuk határolni, hogy hányszor kell ezután találkoznunk, az idő előrehaladásával tudjuk monitorozni, körülbelül hol tartunk, mennyire és meddig tudunk együtt dolgozni. Ha szükséges, akkor természetesen mi is át tudjuk beszélni az eseteinket másokkal. Esetmegbeszéléseket, szakmai műhelyeket tartunk és szervezünk, amennyire csak lehet, igyekszünk a kérdéseinket mi magunk is szupervízióba vinni.

A munkavégzésed során, mi az, ami a lelki-mentális egészségedet védi és támogatja a gyakorlatban? Gondolok itt a bemosakodás-kimosakodás kérdésére.

Az évek alatt kialakult egy olyan belépés-kilépés, nevezhetjük ezt ráhangolódásnak, bemenetelnek-kimenetelnek, amikor tudom, hogy nekem magamnak is szükségem van egy sétára, egy csendre, tudom azt, hogy most éppen nem lesz senkinek sem jó, ha én rögtön valamibe belefogok. El kell engedni, át kell gondolni. Munkaszervezésben nálam ez úgy nyilvánul meg, hogy nem hívok rögtön embereket egymás után, minimum fél-egy óra szünetet szoktam hagyni két eset között. Szükség van arra, hogy én magam is kiengedjek, valami mást csináljak, hogy utána a másik emberre tudjak figyelni.

Lehetőségem adódott a múlt évben hallani a prédikációdat, ahol érzékeny lelkigondozói éned is megmutatkozott, az a belső identitás, ami része a személyiségednek. Lehet-e „próféta a saját hazájában" a lelkigondozó? Elfogadják-e az iránymutatásaidat otthon, a családban? Egyáltalán lehet-, szabad-e vegyíteni, keverni a különböző szerepekből eredő feladatokat?

Én azt gondolom, hogy nem kell. Az évek alatt kialakult egy olyan életünk, a családommal, feleségemmel, gyerekeimmel, hogy a szakmát érintő dolgokban egy-egy elejtett megjegyzésig jutok csak, de nagyon ritkán adódik az, hogy valamit egy adott témakörben direkt módon behozok, esetleg megjegyzek, és én ezzel így jól vagyok. A családomnak arra van szüksége, hogy én otthon apa, férj, társ legyek. Nem szeretnék olyan szerepeket felvenni, amit mások sokkal jobban tudnak tenni, esetleg segíteni azoknak, akiket én a legjobban szeretek az életemben.

Köszönöm az őszinte mondataidat, megosztásodat!

Pallós Boglárka

Életutak II.

Beszélgetés Bajor Bernadettel

Nagy a nyüzsgés a Cédrus Intézmény FONI-s fiataljai között, amikor egy szerda délutánon felkeresem Bettit és egy félreeső zugban két kényelmes fotelban meghúzódunk. Kántor József tanár úr érkezésével alábbhagy a „munkazaj", a fiatalok asztalokhoz ülnek, előttük festék, tábla, rajzlap. Indulhat az alkotás... ezzel együtt mi is elindíthatjuk a diktafon felvevőgombját, s beszélgetőtársam is felvázolhatja életének alakulásáról, tanulmányairól, valamint a jelenleg végéhez közeledő kétéves pályázati szakaszban lévő képzésekről gyűjtött tapasztalatait. Őszintén vall emberségről és hátravetettségről, bár a felvevő készülék az elején még idegenül hat kettőnk között, mondatfűzése kibontja érett gondolkodását, választékos szóhasználatát. Filigrán termetű, élénk kék tekintetű, mosolygós, fiatal hölgy, aki sok titkot, örömet és nehézséget hordoz magában. Csecsemőkori sérüléséből fakadóan két bottal jár, mégis egyedül közlekedik a helyi-vagy a távolsági buszokon. Önálló életvezetéséhez szülei is segítő kezet nyújtanak, de a napi ügyek intézését: bevásárlás, posta, számlák befizetése, maga végzi el.

Kérlek, mesélj arról, hogy a TÁMOP pályázat mely képzésein vettél részt és ezek során, milyen tapasztalatokkal gazdagodtál?

Indítónak a játékszervezői tréningen vehettem részt, nagyon örülök, hogy eljuthattam rá, mert élményekben gazdag napokban, hetekben lehetett részem.

A Cédrus Intézmény munkatársai és külsős érdeklődők is tagjai voltak a képzésnek. Milyen volt a feléd irányuló attitűd, a mozgásállapotodból eredő másság akadályozott-e a feladatokon való részvételben, beilleszkedésben?

Teljes értékű emberként fogadtak el, és így tudtam egészlegesen benne lenni a programban, nem éreztették velem az állapotomból fakadó másságot, sőt a FONI akkori vezetője is azon volt, hogy minél több feladatot meg tudjak oldani.

Milyen volt a hangulata a képzésnek, a képzők felkészültségéről szaktudásáról miként vélekedsz? Kaptál-e új ismereteket az élménypedagógiai tanfolyam által?

Felszabadult légkörben vehettem részt a tréningen. Amelyik játékban csak tudtam benne voltam, bár a mozgásállapotom miatt nem volt minden teljesíthető, de tényleg nagy öröm számomra hogy ebben a közösségben, a tréning alkotójától kapott ismeretekkel, játéktárral gazdagabban, új személyeket megismerve végezhettem.

2015. februárjában a Munkakeresés és Család képzésre is jelentkeztél, amely tanfolyam sokakat érint Magyarországon, akár a munkanélküliség növekedése, akár a munkaerőpiacon észlelhető igen nagy verseny kapcsán.

Nagyon jó volt megélni azt, hogy Gellért (Ghyczy Gellért, a képzés vezetője) „normális" emberként próbált velünk foglalkozni, nem éreztem nála semmiféle negatív megkülönböztetést, nagyon jól tudott motiválni, megfelelő irányba vitte a képzésen lévőket azzal, hogy bátorított és hitt bennünk, ami a megváltozott munkaképességű személyek esetében nagyon fontos.

A mindennapi élet során (amikor nem a FONI-ban, nem „védett" környezetben, közösségben vagy) találkozol-e azzal, hogy a mozgássérülésedből adódóan hátravetettség, megkülönböztetés ér?

Van egy általános tapasztalatom, illetve az, amit látok, hogy a fogyatékos emberekkel szemben létezik egy olyan felfogás, sztereotípia, ami nem éppen kedvező. Én ehhez mérem magam, valamint a többi ember viszonyulásához. Ezzel szemben, a tréningen jó volt megélni a bíztatást, és azt az elfogadást, amit az „egyenrangú", normál emberként, partnerként való hozzáállás adott.

Mit indított el benned a tanfolyam, kaptál-e lendületet ahhoz, hogy munkát keress?

Igen, van most egy próbálkozásom, de bővebbet nem árulnék el, a lényeg az, hogy foglalkoztat újra a munkakeresés, és talán megpróbálom huzamosabb ideig és nem pedig kampányszerű föllángolásként megélni magát a munka keresését. Reményteljes vagyok ezzel kapcsolatban!

Elmondanád azt, hogy mi az, amiben intézményünkben segítséget és biztatást kapsz, akár az előzőekkel-, akár a mindennapi feladataiddal történő megbirkózás során?

Mindenképpen megfelelő nekem, hogy a közösségi lét egy formáját élhetem meg azzal, hogy felnőttek, fiatalok, társak, barátok között lehetek, nem kell, hogy az ember egész nap egyedül legyen, önmagára utaltan. Többféle problémámra találok magam körül olyan személyeket, akik meghallgatnak, nem kell otthonról (Betti bajai, szülei nem itt élnek, hanem egy távolabbi faluban) a családomhoz tartozókat behívni. A FONI-ban lévő közösségi lét az alkalmazkodásomat fejleszti és egy keretet ad a mindennapjaimnak. Tudom, hogy mi a napirendem, így nem megy el a fél napom haszontalan „tingli-tangli" dolgokkal.

Mi az, ami a legnagyobb kihívás az önálló életvezetésed során?

Magamat még mindig nem tudtam elfogadni teljességgel, és az egyedüllét témája állandóan visszatérő, konkrétan az, hogy hogyan lehet pár nélkül létezni. Illúziókat nyilván nem akarok kergetni, mert hiábavaló, talán a FONI-s programok, rendezvények során reményteljes a régi tagokkal, valamint a meghívott vendégekkel történő találkozások, ismerkedés lehetősége.

Adódnak-e más lehetőségek új ismeretségek kötésére?

Ez a legnehezebb, talán, nem csak nekem... A társintézményekkel való együttműködés során van mód találkozni új emberekkel.

Ha egy munkaadóval beszélgetnél, akkor mi volna az a három jó tulajdonság, amit kiemelnél, amit jónak tartasz magadban, ami egy új munkánál szerinted fontos lehet?

Kitartás, munkabírás és szorgalom, ezek megvannak!

És mi az, amit erősíteni kell még? Van-e olyan?

Önbizalom, amit mindenképp... meglátjuk, hogy mit hoz az élet!

Nagyon sok sikert kívánok és segítséget, az Isten áldását!

Köszönöm!

Pallós Boglárka

Munkakeresés és család

Közel egy éve történt, mikor felkérést kaptam arra, hogy Baján, a Cédrus Református Egyesített Szociális Intézményben tartsak tréninget megváltozott munkaképességű embereknek. A cél az volt, hogy közelebb kerülhessenek a munkaerőpiachoz, a munka világához, ezáltal pedig a rendszeres jövedelemhez, az aktív élethez, önállósághoz.
Izgalmas kihívás, nehéz feladat. Némi gondolkodási időre szükségem volt, elsősorban azért, hogy átgondolhassam, tudok-e olyan tréninget tartani, ami kicsit más, mint a többi, ami eltér tematikájában, módszerében, a többi hasonló képzéstől. Némi morfondírozás után aztán igent mondtam és nekiláttam a tartalom megszerkesztésének.
Gyorsan végiglapoztam a rendelkezésemre álló szakirodalmat, átböngésztem könyveket, folyóiratokat, interneten található anyagokat. Kerestem, átírtam, gyártottam játékokat, melyeket beleillesztettem a menetrendbe. Még Gombóc Artúr és Radírpók története is helyet kapott, mivel történetük nem minden tanulság nélküli.
Két dologban nem voltam biztos. Egyrészt nem tudtam, vajon mennyire működnek a zömmel diplomás embereknek készített technikák hajléktalan-, vagy fogyatékos, tartós munkanélküli, alacsony iskolai végzettségű emberek esetében? Mert ugye arról a könyvekben olvashatunk, hogy mit mondjunk, ha az önéletrajzunkban „lyukak" vannak, na de mit mondjon az ember, ha ezek közben az utcán élt, börtönbüntetését töltötte? Miként keressen a kiszemelt munkahelyen valaki kapcsolatokat, ha éppen kerekes székes, bottal jár és nem tud bejutni az épületbe? Hogyan legyünk elegánsak akkor, ha nincs pénzünk öltönyre, kosztümre, vagy mondjuk, a speciális ruhák között nem gyártanak elegáns cipőt, inget, kabátot?
A kedves olvasó most megvethet engem, hogy milyen gonosz dolgok jutnak eszembe, hogy erről nem szoktunk beszélni, és különben is, nem a ruha teszi az embert. Valóban, egyet is értek Önökkel. Ettől függetlenül viszont a világban a ruha teszi az embert. A fogsora ragyogása, a haja ápoltsága, kezeinek gondozottsága. A jól megkötött nyakkendő, a kellően hosszú szoknya, a makulátlan ing. A halvány, finom illat, a kisugárzás, az összkép, a megjelenés, viselkedés. Ezek azok a dolgok, melyek a felvételi beszélgetésen tudat alatt formálják, alakítják a munkaadó benyomását, ami alapján eldönti, a jelentkező állást kap-e, vagy sem. Vajon ezeket a dolgokat

mennyire lehet átadni, hogyan fogják fogadni a résztvevők? A másik kérdés pedig az együttműködési hajlandóság mértéke volt. Vajon mennyire kell megküzdenem az elutasítással, elzárkózással? Hogyan fogadják majd, ha tegeződünk, hogyan veszik a nonverbális kommunikáció fontosságát demonstráló mozdulatokat? Mikor mondjuk, valakinek öt centiről a szemébe nézek, beszélek hozzá, érzékeltetve az intim zóna meglétét? Vajon ki fog játékból munkaköri leírást írni, önéletrajzot elemezni? Kicsit igyekeztem biztosra menni, ezért például a szituációs játékokat kivettem a repertoárból, feltételezve, hogy az ahhoz szükséges csoportkohézió kialakításához talán nem lesz elég idő. Nos, ebben például tévedtem.

Két csoporttal dolgoztam, több napon át és elmondhatom, minden várakozásomat felülmúlta a résztvevők – a kezdeti zárkózottság és bizalmatlanság utáni – nyitottsága, együttműködő készsége. Gond nélkül tártuk fel a Radírpók meséjében rejlő tanulságokat (ti. mindenkinek van olyan munka, ami megfelelő, és amiben különösen jól tud teljesíteni, és nem szabad egyből elvállalni azt a munkát, ami ránézésre jó – mint szegény Gombóc Artúr, aki aztán hosszan ücsöröghetett egy kalitkában). Elemeztük a pultosnak jelentkező Áron sok nyilvánvaló és sok rejtett hibát tartalmazó önéletrajzát, vagy írtunk munkaköri leírást egy szupermarket árufeltöltőjének, akit nekünk kellett felvennünk. Meglepődtünk Denis Rodman hajviseletén, találgattuk a topis Nick Noltie foglalkozását, melyből megtapasztaltuk, hogy bizony mi magunk is kategorizálunk megjelenés, ruha, hajviselet alapján.

Aktivitás, nyitottság, tanulni akarás fogadott. Kételyeim pedig mindkét csoport esetében alaptalannak bizonyultak. Dolgozni akartak. Ennyi.

Ha már ez az írás a személyességről szól, hát mindenképpen meg kell említenem azt a fantasztikus érzést, melyet a csoporttagok feltárulkozása, megismerése jelentett. Olyan ez, mint mikor az ember a folyóparton ülve a távolról teljesen egyforma kavicsokat kezdi nézegetni. Minél jobban figyelünk, annál szembetűnőbb, hogy az egyik egy kövér bácsi, a másik egy elefánt, a harmadik meg egy kutya alakját rejti. Ülünk, nézzük és rájövünk, hogy az ugyanolyannak tűnő kövek mennyire egyediek, és így alakjukat megismerve, mennyire szépek. Ehhez hasonló érzés volt a résztvevőknek segíteni megtalálni, kibontani azokat a tevékenységeket, melyekben tehetségesek, melyek iránt érdeklődnek. Látni, hogy ezek az élet által megcsiszolt kavicsok miként válnak elefánttá, kutyává, vagy éppen kövér bácsivá.

Ha pedig ez megvan bennünk, ha ennek tudatában vannak, már „csak” azt a helyet kell meglelni, ahol éppen elefántot, kutyát, vagy kövér bácsit keresnek. Ahogy én érzékeltem, mindannyian megértették ezt. Persze ez a dolog könnyebb része, hiszen ezt az önképet fent is kell tartani, a sokadik elutasítás után is hinni, tudni, érezni kell, hogy előbb-utóbb eljön az a munkahely, ahol mi leszünk a legjobbak és ahol mi is szeretnénk dolgozni. Ehhez erő, hit és kitartás kell. Támogatás és segítség.

Éppen ez utóbbiak miatt tartottam fontosnak, hogy a csoportok munkájában az intézmény dolgozói is részt vettek. A munkakeresés, a munka megtartása ugyanis a megváltozott munkaképességű emberek számára igen sokféle okból kifolyólag rendkívül nehéz. Az a lendület és lelkesedés, mely érzésem szerint az együtt töltött idő során kialakult bennük, idővel megkopik, a hitehagyottság, a környezet által többükbe alaposan, szinte zsigeri szinten belenevelt kishitűség visszatér. Ezért van szükség a folyamatos konzultációra, megerősítésre, bátorításra. Idővel pedig ennek mindenki számára értékes gyümölcse lesz a jól kiválasztott és kedvelt munka.

Talán utópisztikusnak és semmiképpen sem reálisnak tűnik, amit leírtam. Hogyan is teremhetne egy fogyatékos embernek, nincstelennek, hajléktalannak az „akármilyen”, „bármilyen”, „örülj, hogy van, ne válogass”, „ez is csak munka” világán túl babér? – vethetik most közbe. Nos, abban a néhány napban, amit együtt töltöttünk, amíg boncolgattuk a korábbi történeteket, meséltük el egymásnak tapasztalatainkat, mondtuk el véleményünket, végig azt éreztem, hogy reális esélyük van a sikerre. Ők maguk sem hitték, de én meg vagyok győződve róla, ha kitartanak, ha alkalmazzák azt, amit tanultak, ha segítségért fordulhatnak az intézmény munkatársaihoz, akkor előbb, vagy utóbb sikerülni fog. Ismerve a Cédrus munkatársait, rajtuk nem fog múlni.

E rövidke személyes beszámoló végén, nem zárhatom mással írásomat, minthogy megköszönjem a lehetőséget, hogy taníthattam és tanulhattam. Az intézmény munkatársaiban igen nyitott és közvetlen szakembereket ismertem meg, akik komoly tudással és tapasztalattal végzik munkájukat. Öröm volt köztük, velük lenni. Remélem lesz még erre módom és kívánom ezt másnak is!

Ghyczy Gellért

236. Ének

Mindenek meghallják és jól megtanulják,
Kik segedelmüket nem Istentől várják:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Hogyha a városnak, avagy háznak népét
Nem az Isten őrzi, hidd el annak vesztét:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Csak hiába lészen reggel felkelésetek
Néktek, kik erősen Istenben hisztek:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Ekképen történik mindnyájan tinektek,
Munkával, bánattal kenyeret kik esztek:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Nagy könnyen az Isten mindent ád azoknak,
Kik csak benne bíznak s hozzá fohászkodnak:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Mint a sebes nyilak az erős kezében,
Erősek a hívek Isten kegyelmében:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Boldog, aki lelkét hittel erősíti,
Minden ellenségét bizonnyal meggyőzi:
Nincsen Isten nélkül segítség és idvesség.

Várad, 1566.

„Böngészde” gyerekeknek

Melyik két ház az, amelyik megegyezik?
Színezd ki az épületeket, a két megegyezőt egyformára!

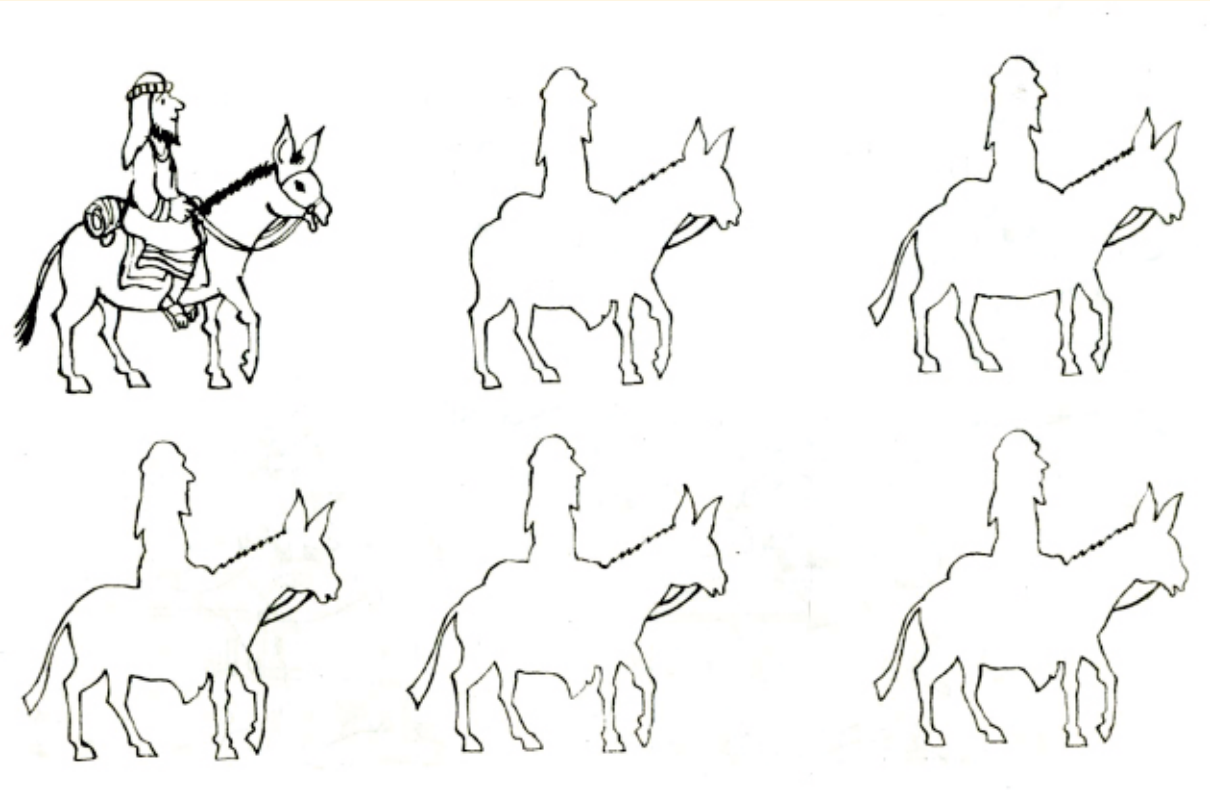

Melyik a szamárháton utazó körvonala?

Tartalom

Beköszöntő
Bánné Kiss Erzsébet ..... 5. old

Alapvetés
Bán Béla: Az élet illata ..... 7. old

Közösségben
Pallós Boglárka: Életutak I. Beszélgetés Tóth Jánossal ..... 13. old

Pallós Boglárka: Életutak II. Beszélgetés Bajor Bernadettel ..... 18. old

Erőtérben
Ghyczy Gellért: Munkakeresés és család ..... 22. old

Cédrus Gyöngyszem
236. Ének ..... 26. old

Böngészde gyerekeknek
Melyik két ház az, amelyik megegyezik? ..... 28. old
Melyik a szamárháton utazó körvonala? ..... 29. old

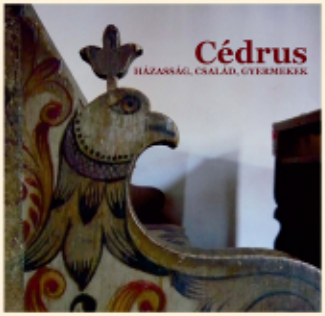

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE